

אור הצפון

שנים יוסף אחיכם, מתו כולם ולא יכלו לענות אותו וכו', הקב"ה -

על אחת כמה וכמה" (מדרש תנחומא דברים א').

הרי כבר עמדו חז"ל על כך כמה נורא יהיה היום שהקב"ה יתגלה, ואם כי יש בכך הנאה עצומה לאין שיעור, כפי שחז"ל רואים בזה גילוי טובתו של הקב"ה, בכל זאת עצם הכרת האמת תגרום בהלה גדולה כזו עד שאם היא תבוא בבת אחת ימותו כולם. ועל אחת כמה ביום דינו של אדם בשעה שהוא יעמוד בפני תוכחתו של הקב"ה, והיא תבוא בבת אחת, כמה נורא ואיום הוא אותו יום ומי יכילנו.

אור יהל

מֵאמְרֵי מוֹסֵר, דַּעַת וִירָאת ה'

א. לפי סדר פרשיות התורה ב. בערכות התשובה

כרך שני

מאת רבינו הגה"צ

מִן יְהוּדָה לִיב חֲטָמָן זִנְקֵל

פנהל רחמי נדיבית הברוך בנסת ישראל

(אבר ררס שטרין)

אמרו חז"ל (ב"ר כאן ועוד בכמ"ק), **אוי לנו מיום הרין אוי לנו מיום התוכחה**, יוסף קטנן של שבטים ה' ולא יכלו אחיו לעמוד מפני תוכחתו, ק"ו כשיבוא הקב"ה ויוכיח לכל אחד ואחד לפי מה שהוא ע"כ. והנה אילו יצוייר לאדם מדרונו שהי' רואה בעיניו כשיוסף מתוודע אל אחיו, ודאי הי' מתפעל מזה במאד, והי' מוריד דמעות מעיניו, והתפעלותו והשתוממותו על המראה הנורא הזה לא הי' פג עד שהי' רץ במהירות לביתו ומספר לאשתו ולקרוביו מעשה נפלא זה שראה בעיניו, ובסופו של דבר משכיב עצמו במפתו וישן לו בשינה מתוקה... אבל צא וראה איך חז"ל בעיני קדשם כשראו עובדא זו, תיכף הודיעו ונפחדו על נפשם בתביעה נשגבה, ונמס כל לב בהכריום „אוי לנו מיום הרין אוי לנו מיום התוכחה" וכו', וראה המרחק מן הקצה אל אדם הדיוט הרואה דבר חידוש, לחכם הרואנו! וכמו שיצייר בתערוכה אשר נראה שם מכונה נפלאה, עם כמה גלגלים ועצבים גדולים וקטנים וכו', גם ההדיוט אשר יראה המכונה יתפעל מכלל המכונה ומסדריה, אבל לא יותר מזה, שאחרי כן נשכח מלבו כל הדבר, משא"כ האומן והמכונאי לא ינוח ולא ישקוט, לא תערב לו האכילה והשינה, וידקדק ויחפש אחרי' בכל לבו ונפשו, עד כי יעמוד אל אמיתותה, וידע כל גלגל ומסמר, מהו פעולתו ומטרתו, והאיך נאספו כל הפרטים וכדומה. וכן הדבר הזה כשרואים ומעיינים בתוה"ק, הנה ההדיוט אף לאחר עיונו יוציא כל רחמו והתפעלותו ברגע א' ודי לו, משא"כ החכם יודע כי הו אומנתו ותכליתו ללמד את עצמו, ולזה נברא בעולם, לכן מבין הוא איך להשתמש בהתפעלותו, וללמוד מכל דבר בתוה"ק דרכי חייו האמיתיים חיי הנצח! וכבר אמרו חז"ל (יבמות ק"ט) תאמר אין לו אלא תורה, אף תורה אין לו, כלומר: מי שאינו לומד לעצמו מהתורה דרכי חיים ללכת בהם, הרי אף תורה אין לו, שנמצא שלא למד כלום, ולריק יגע.

והנה יוסף קטנן של שבטים ה', ואחיו — גבורי הרוח, גבורי הנפש — כאשר ראו את יוסף אחיהם כלומר: כאשר ראו המציאות שדרכם לא הייתה נכונה, נבהלו כל כך, שנתאלמו ממש מפחד ורעדה, ובטלה אצלם כל מציאותם, ובתנחומא כאן איתא שפרחה נשמתן מרוב פחד, אלא שהקב"ה עשה להם נס וחזרה נשמתן ע"ש, ואף שבחשבון נפשם כבר עמדו על טעותם, אבל אינו דומה שמיעה לראי, כי מציאות ראיית פני יוסף אחיהם השפיעה עליהם שלא יכלו לענות אותו, כי נבהלו מפניו, ואחוזם פחד ורעדה עד כדי יציאת נפשם כנ"ל.

ומזה למדו חז"ל לעצמם ק"ו, יוסף קטנן של שבטים היה ולא יכלו אחיו לעמוד מפני תוכחתו וכו', ואיזה תוכחה אמר להם יוסף? אדרבה הרי קירבם וניחמם שלא יעצבו וכו' וכו' כמבואר בפסוקים, אבל הדבר פשוט כי עצם התוודעו אל אחיו וקריאתו אליהם „אני יוסף", הי' בה בכדי תוכחה עצומה ונוראה, שאחוס פחד פחדים, ולא יכלו לפתוח פיהם, בראותם במו עיניהם סתירת כל דרכם במשך כ"ב שנה, שהרי זו הייתה תחלת השנאה, כמ"ש (בפ' וישב) „המלך תמלוך עלינו" וגו', ומזה נסתחף הענין כולו עד שדגלו למיתה, וכעת עומדים ומשתחווים למלך מצרים, והוא הוא יוסף אחיהם שנתקיימו כל דבריו, ולא כמו שחשבו הם, הרי שטעו בכל, ולא הי' דרכם נכונה כלל, וממילא כבר הודקר לעיניהם כל המורא הגדול שעבר עליהם במשך עשרים ושתים שנה, מחחלת המכירה עד עכשיו, ענין המכירה עצמה, וטבילת כתנתו בדם, ואמירתם הכר נא וגו', וכניוחיו של אבא, וקריעת כנדיו, וימאן להתנחם וכו' וכו', צא וחשוב כאב לבם של צדיקים קדושים אלו, אשר הושיבו ב"ד ופסקו דין, והתענו עד לאחר גמר דין כמנהגדין שדנים דיני נפשות, ומתרימים לכל מי שיספר לאביהם ד"ו, ורואים שהשכינה עמהם, וכמשאחז"ל בכמ"ק, (ראה למעלה פ' בקץ מאמר „תוכחת היסטורים"), ולשחע פמאום נתהפך הדבר מן הקצה אל הקצה, והאני יוסף" גילה לפניהם כי לא דין

מאמרי מוסר בעקבות שיחותיו של הגה"צ מרן נתן צבי מינקל ז"ל (הפכא פסלובודקה)
יום הדין

„ויאמר יוסף אל אחיו אני יוסף וגו' ולא יכלו אחיו לענות אותו כי נבהלו מפניו" (בדאשית מ"ה), „אבא כהן ברדלא אומר: אוי לנו מיום הרין, אוי לנו מיום התוכחה! בלעם חכם של אומות לא יכול לעמוד בתוכחתה של אתוננו, שנאמר: תהסכן הסכנתי לעשות לך כה ויאמר לא' (במדבר כ"ה), יוסף קטנו של שבטים היה ולא היו יכולים לעמוד בתוכחתו. הה"ד: ולא יכלו אחיו לענות אותו כי נבהלו מפניו, לכשיבוא הקב"ה ויכיח עם כל אחד ואחד לפי מה שהוא, וכו' על אחת כמה וכמה" (ב"ר פל צ"ג י').

הרי באמת היחה התודעותו של יוסף לאחיו בשורה גדולה להם, כי הלא הם חיפשו אותו בכל ארץ מצרים ונכנסו בשערים מיוחדים והתפורו בשווקים שונים כדי למצוא אותו, כי חששו שמא נסמע בין המצרים או אולי נאבד לגמרי מן העולם, וגם לא יכלו לעמד בפני צער אביהם, זהנה פתאום הופיע לפניהם כשהוא חי וקים ועומד בדרגה גבוהה כזו של מושל בכל ארץ מצרים ומשנה למלך פרעה. והם גם נוכחו שכמעשה מכירתם אותו לא עוללו לו רעה, ולהיפך זו היחה סיבה לעליתו לגדולה ומתוך כך גם נגרמה הצלה לכל העולם מכליון, כפי שיוסף טען לפניהם: „ועתה אל תעצבו ואל יחר בעיניכם כי מכרתם אתו הנה כי למחיה שלהני אלקים לפניכם".

ובכל זאת, בשעה שיוסף התודע לפניהם נבהלו מפניו ולא יכלו להוציא הגה מפיהם, מרוב הכושה שהרגישו כלפיו על אשר מכהונו. ואף על פי שיוסף לא הוכיח אותם כלל ועוד הרגיע אותם, באמרו: „וישלחני אלקים לפניכם לשים לכם שארית בארץ ולהחיות לכם לפליטה גדולה", עם זה לא יכלו להירגע ולא מצאו מלה בפיהם לענות אותו.

ולא עוד אלא שהאחים היו מרצים יותר לוא לא היה יוסף מדבר אתם דברי ג"ג ופיוסים אלא היה מתאכזר כלפיהם ומעניש אותם קשות, כי אז היו רואים בזה ספוקימה שלפחות כאו על ענשם, וכפי שטענו לאחר מכן: „לו ישטמנו יוסף והשב ישים לנו את הרעה אשר גמלנו אותו (בראשית ג'), כלומר: הלאוי שישטום אותנו וישיב לנו רעה". אבל לאחר שיוסף לא הוכיח אותם כלל ועוד גיחם אותם, לא היה גבול להתבישותם ולבהלתם האיומה מפניו.

ואם כלפי בשר ודם ובנסיבות כאלה, כך — כמה נורא יום הדין והתוכחה כשהאדם יופיע לפני מלך מלכי המלכים והוא יוכיחו על מעשיו, ולא על מעשה אחד בלבד כי אם על כל מעשיו במשך כל ימי חייו, ועד שאין לו שום פתחון פה לפניו ולא שום תקוה וניחום. כמה איומה תהיה הכושה והבהלה לפני הקב"ה מיום הרין בלבד, מעצם הופעתו לפניו ומעצם הכרתו כמה חטא לפניו ופשע כנגדו, אין לתאר ואין לשער, כמה נורא ואיום הוא היום הזה, ואולי קשה היא מהדין עצמו, כי הדין והעונש שהוא מקבל מהקב"ה מביא הקלה להרגשת בושתו, כאמור לעיל, (ושמא משום זה הרשעים מצדיקים עליהם את הדין ואומרים: „יפה דנת וכו' ויפה תיקנת גיהנום לרשעים וגן עדן לצדיקים" (עירובין י"ט).

ואמנם אמרו חז"ל: „בשעה שהקב"ה מגלה שכיתו על ישראל אינו נגלה עליהם כאחת, מפני שאינם יכולים לעמוד באותה טובה בפעם אחת, שאם יגלה להם טובתו כאחת ימותו כולם וכו', צא ולמד מיוסף בשעה שנתודע לאחיו לאחר כמה

ומשפט ה' כאן ולא כסנהדרין דגוהו. אלא שנאתם אותו קלקלה השורה. ומצאו עצמם חייבים בכל! אשמים בכל! ומהמראה הנורא הזה התכוון לבם. ונפלו בפתח ורועה, על מכרם בכסף צדיק, ואביון עברו נעלים. ולכשנעמיק חקר מצב נפשמ של שבטי ירה הקדושים בעת ההיא, בהתורע יוסף אליהם, ורואים כי הוא הצדיק, והם עברו על מיש בתורה, וגונב איש ומכרו... ודאי פשוט הוא שפרחה נשמתם — של קדושי מעלה אלו — בפתחתם, אלא שנעשה להם נס וחזרה נשמתן כאמור. ושל קדושי מעלה אלו, יוסף קטנו של שבטים ה', ולא יכלו אחיו לעמוד מפני תוכחתו זו כאשר נתבאר, ק"ו כשיבוא הקב"ה ויוכיח לכל אריא לפי מה שהוא. כלומר: הרי כל דרך איש ישר בעיניו, ונמצא אדם חי כל ימיו הולך ומחשב לנפשו כי צדיק הוא בדיניו, ומונה שבחי מעלותיו; וסופר שכר מצוותיו; ובעדו שכבר מוכן לו מקום חשוב בנן עדין, ומצייר לעצמו האידן יוצאים מלאכי השרת כחות כחות לקבל פניו ומכריזים יבוא צדיק וגו', ואף אם יתבונן ויכיר איהו חסרון בשלמות נפשו, יתרחק את עצמו כי אין לו אשמה בדבר הזה כלל, שחקר ובדק כחותיו, שפשוט ומצא שיגב ועמל עד שידוע מגעת, והרי אין הקב"ה בא בטונויא עם בריותיו וכו' וכו', אבל ימה נורא הפחד, וכמה גדולה הבושה, כשיבוא הקב"ה ויוכיח לו על פניו מן ההיפך, כי במקום שחשב כי מצוות עשה ורצון בוראו קיים, יראה ברור כי לא עובר אלקים ה' אלא עבד גמור לעצמו. לתאוותיו ורצונו, חשק נפשו וחמדת לבבו, ונמצא כל עבודתו רק לאל ור' שבגופו של אדם, הרי אומר זה יצהיר, והרי אין כאן מצוות, אין כאן מצשים טובים, אלא הטאים ומספצים, עוונות ומרדס, נורא ואיום...

גם מה שחירק את עצמו על חסרונו בקיום התורה שלא היה בכחותיו להשיג יותר, הנה הם יפרדו כל חלקיו, ויתגלה לו כח נשמתו החצובה מתחת כסא הכבוד, וכי מלאכים ושרפים לא ידמו לו, והוא הולך חשכים כל ימיו, וסבור כי אין טעם לו, ולא יוכל להשיג יותר, ומה מאד יתמה על עצמו ויחפלא, ואין ספק מראית עיניו, ותעה בכל דרכי חייו, והוא מה שהדגישו חז"ל ואמרו כשיבוא הקב"ה ויוכיח לכאריא, לפי מה שהוא כלומר; שכל אחד יראה מה הוא, ועד כמה גדולים כחות נפשו, ולכשימדוד המרחק הנורא בין מה שפעל, לבין מה שה' יכול לפעול, יבש ויכלם עד מאד, לא יבילוהו הרצינין.

הנה השבטים באמת נבהלו מפני יוסף אחיהם, אך כ"ו לא נמשך אלא רביעים ספורים בעוה"ה, אבל אוי לנו מיום הדין, אוי לנו מיום התוכחה — בעוה"ב! כי הם התביעה תביעת נצח היא, וכבושה תכסה פניו של האדם לעולמי עולמים. אין לה קץ וחכלית, וכדכתיב (תהלים מ"ט) עד נצח לא יראו אור, ומה עד כמה י"י לנו לשפוך לב כמים ותהנונים ידבר רש בתפלתנו לאל חי, שלא נברש ולא נכלם לעולם ועד.

לב אליהו

(כרך ב')

על פרשיות התורה

חלק ראשון

ספר בראשית

מפרי כ"ב — הכמה וכוסר
יסודות ובאורים נפלאים על כל פרשה ומפרשה
מאת
רבי יהודה הכהן קדישא
מרגן אליהו לאפיאן זצוקל
סורבין תורת הכתובים עם בשינוי הקדמות אצ"ל ובעז"ל
נרשמו על ידי חלפידיו סופרי ליקט

וזהו משאחז"ל (מר"ר שם), אוי לנו מיום הדין אוי לנו מיום התוכחה, יוסף קטן שבשבטים היה, ולא יכלו אחיו לעמוד מפני תוכחתו. ק"ו כשהקב"ה ויכח את האדם לפי מה שהוא. הא, לפי מה שהוא אדם קאי, כלומר: כשיעמוד עיקר האדם לבדו לפני הבריה"ל בלא חציצת הבשר והדם, וכמיש למעלה דברי הררי ז"ל מיש באבות (פ"ג מ"א) שיעקר הגיהנם הוא הברשה. כי הגיהנם של אש אינו יכול לשלוט בנשמתו של אדם כשהיא לבדה בלא הגוף, והגוף אינו זה שאנו קוראים גוף, כי זה חתיכת בשר בעלמא ונקרא, בשר אדם, ולא גוף, וכמיש על בשר אדם לא יסור, אבל גוף האדם קורא ר' חיים וויטאל ז"ל הנפש היסודית, ולכן כדי שאש הגיהנם תוכל לשלוט באדם, ההכרח להרכיב שוב את הנשמה בתוך הגוף, שהוא הנפש היסודית, וכך דנים אותו שם, אבל בלא הגוף אי אפשר, ואו אחרי שהנפש היסודית מזדככת בגיהנם של אש, מתחיל הגיהנם של ברשה, דהיינו שהנשמה מתעטפת בברשה, וכל מה שהנשמה נבדלת יותר מהגוף, מרגשת יותר את הברשה מלפניו יתברר, לאמר מה עשיתי, איך לא היה פחד אלקים לנגד עיני וכו' וכו'. וזהו מיש רבינו יונה שהגיהנם היותר גדול וקשה הוא הברשה!

והנה השבטים הקדושים היו זכים וטהורים כל כך שמכיון שהרגישו בטעותם, שטעו ביוסף ובמכירתו, שחשבוהו לרודף וכו', וכעת ראו שהוא צדיק גמור, נבהלו מפניו ונתביישו כל כך עד שפרחה נשמתם מחמת ברשה, איך ק"ו כשיבוא הקב"ה ויוכיח את כל אחד ואחד לפי מה שהוא, על אחת כמה וכמה תשיג ותרגיש הנשמה הקדושה את הברשה מלפניו יתברר, אוי לנו מיום הדין או לנו מיום התוכחה.

שם
במד"ר (פ' צ"ג) אוי לנו מיום הדין אוי לנו מיום התוכחה, להבין כפל הלשון, גם הקושיא המפורסמת הלא עוד לא הוכיר להם יוסף את המכירה ומהו הלשון שלא היו יכולין אחיו לעמוד בתוכחתו, ונראה דהנה לשון הפסוק אני יוסף אחיכם ולא יכלו אחיו לענות אותו כי נבהלו מפניו, והיינו כי בראותם מאור פניו או נבהלו בעצמם מפני הבושה בראותם עתה העיוות אשר עשו, ובכן אף שלא אמר להם מאומה, אעפ"כ כאשר הראה אותם מה שעשו, התביישו בעצמם, וכן הוא לעוה"ב, כשמראין לו לאדם מה הוא ועד כמה גדולה נשמתו ומה שקלקל אותה בעוה"ז, או הלא יבוש ופניו יחורו, וזהו לשון תוכחה שמראין לו גדלותו שהי' וקלקל, ובזה מובן היטב לשון המד"ר לכשיבוא הקב"ה ויוכיח כל אחד ואחד לפי מה שהוא, והבן היטב, ובאמת אם ה' אדם יודע ומכיר ערכו, היינו לא שהוא בשר ודם רק גדולת מעלתו ונשמתו, שוב לא ה' חוטא בנפשו:

אמרי ריבא אמת

איחא. במדרש אוי לנו מיום הדין או לנו מיום התוכחה וכו' יוסף קטן של שבטים היה ולא היו יכולים לעמוד בתוכחתו וכו', לכשיבוא הקב"ה ויוכיח וכו' שנאמר לוחיך ולחברך לטיניך וכו', יוסף היה יכול להסתיר האור וכשהוא חיו יוסף ראו השבטים אור וזהו דכתיב כי נבהלו מפניו וזה היה התוכחה, והיה שזו חוקיך של יוסף היה דומה לכל יעקב והיה שופרים דיעקב חביו משין שופרים דלדס כהרשון, והיה שדס כהרשון היה דמותו דלדס דלעילא, והיה במדרש דברים לוחיך ולחברך לטיניך וכו' לעורר כל לטיניך וכו' לעמוד לנצח והצטלו כל ההכתרות והלואה כהמת, וזהו שדרש כל ענין זה מה דכתיב ומי מכלל אה יוס נורו ומי העומד כהרשון, כתיב ויפול על לוחי בנימין לחיו ויבך וגו' והיה שזכו על דהו המקדש, ויוסף הכין ששטיש שביה המקדש יתיר ונכיר בגלות אפשר ויכיר לעורר הקדושה וזהו והנה עיניכם ראוהו כהרשון להם ציה המקדש שטיש שהיו בגלות, והיה ששטיש לוחיך קדיש כלל כהרשון וכו' עין שלה רתה לזון וכו' הזכר וההכלל כמלה עיניו, מי שרצה לה יוסף הוא כמי שרצה לה שילך וזהו והנה עיניכם ראוהו, כתיב וירא יעקב כי יב שר בנימין היינו שרצה האור של יוסף שעליו נאמר אור זרוע ללויק ורחה שיוסף האור כלל מקום, לעמוד יתגלה כהכנה ויראו שכיב רק הכתר, וזהו התוכחה שהיה לעמוד כמו שהיה כהן צה"ל יוסף שרלו מהר כך שלא היה גלות כלל.

בית ישראל

חלק ראשון

מאת
כבוד יוסף אהרן מייז רבני בית ישראל המפורסם
רשנרתי מר"ר ישראל המעלה
מ"ב בית ישראל מייז רבני בית ישראל המפורסם
המתגורר מן ר"י אברהם סדכי ויזמיה כהן
א"ר ישראל אהרן רבני בית ישראל המפורסם
והיה חתן על כן עטתה הנהגה הפנימי

חלק, חיי רעה הכוונה על ה"כ"ר ויוסף הדיק משל על ה"כ"ר ועי"ז נמלט מלפני פוטופר ועמד בזכיון כאשר דרכו חז"ל חיי רעה חלהכור שהשש יעקב מזה חלל יוסף הדיק כתגבר עי"ז וממילא כי לו כל הלל חלקי ומקורס שכי הכסתר לא ראו ולא"ש כתיב כי נבהלו מפניו, וא"י צמ"י שז תוכחה במדרש אוי לנו מיום הדין, יוסף קטן של שבטים לא יכלו אחיו לעמוד כשיבוא הקב"ה ויוכיח עכ"ל, צמ"י מאי ציורתא מאחורא, חלל נראה שזאה לימוד זכנת לשבטים שקבלו התוכחה, ולא ענו אורו מהמת צושה שכוו צעלו חשונה גמורים זלעומתם נקרא כעת יוסף קטן של שבטים ולכן בתוכחה של הקב"ה גי' ללמוד מזה ולכבד ולקבל התוכחה, ואם האדם יודע שאוי לו מיום הדין יש לו טובה מזה, וכן יש זמנים שיוכל האדם להגיע קצת לזה לחממת אדם חלור פניו, וזה השבת, אוי דומה מאור פניו של אדם כחול כשצנת ויש להתחזק צזה ולעשות חשבון הנפש, שלא יעטרך לפחד מאימת יום הדין וכו'.

ו"א יכלו אחיו לענות אורו כי נבהלו מפניו, פני יוסף הדיק ראו עתה כאשר נחלה להם, ח"י צמ"י חין חיי רעה שולטת בלדס עד שרצה ככמה, ואם יש לו הלל חלקי חין חיי רעה שולטת צו חיה כרמו חלל יוסף הדיק חיי רעה חלהכור זד שחו של פוטופר והוא עמד בהנסיין ולא יכלה בה, הרעה ללעז צו, חלח ראו עתה, אה פני הלל חלקי, הכמת חלס חלור פניו, והם חורו בתשובה עי"ז הבושה והכניעה, וחלילי נחטלו צלוהו זמן יותר מיוסף הדיק חיה דא"י צמ"י יוסף קטן של שבטים לא יכלו לעמוד בתוכחתו, חיו לנו מיום הדין כו, וקרא קטן של שבטים כי הם הגיעו למדרגה צעלי חשונה חכר מעלה למעלה חלור גמור, וחל"י כתיב ויבך עליהם כהכלל עמם בתשובה ונחלה במדרגתו כמקדס כאשר הגיד ב"ק אאו"ל על המלך חמלך כו' חס משול חמשול צו, שהגיע חל"י למדרגתו, ונשאר הדיק יסוד פולס, וחלח ללמד על ענין יוס הדין שהשוקר הכונה וענוה, וא"י אוי דומה מאור פניו של אדם כחול כשצנת ונשצנת יכול האדם להגיע לנבשה והכניעה ירא שצח ירא צושה, וכן ח"י צמ"י ששצנת יכול האדם לראות צלוהו מלב הוא ועי"ז מחמלה צושה ומסייע לו להתקרב חל השי"ת חיה כוונה יוס הדין ויכול האדם צעולס הזה לחקן מעשיו, שיהי' לו לענות ציוס הדין.

כדתי צמ"י ופהו נבהלו מפניו, צלוהוס כהרמ פניו שלא שלט צו חיי רעה, ועי"ז שנבהלו ונכלמו כו' החיקון שלהם שגם הם חורו למדרגתם. דא"י צמ"י אוי לנו מיום הדין כו' יוסף קטן של שבטים כו', ומה שנקרא קטן של שבטים מאי ציורתא מאחורא, חלל כרמו על מה דא"י כל הבור ענייה ומחזיש מוחלן לו מיד, וכלן הם כו' צעלי חשונה חמיהוס, שחקבלו חשונה וצמקוס שצעלי חשונה עומדין חין לדיקוס גמורין יכולין לעמוד ולזה כיהבו חכז"ל קטן של שבטים, ואם עי"ז תוכחה צבר ודס כן מכשי"כ כשיצוא הקב"ה להוכיח, חח האדם, חח כרמו שחלס יכול להחייש צעולס חיה ולשוב חל ד, ואם האדם עותן לבו חל יכול צעולס חיה לשוב חל ד' ויחקבל חשונתו, וחלילי כרמו כחן כי עי"ז חשונה כשצעים והצושה שלהם נפתח פתח לכל בני ישראל שחקבלו בתשובה, חכמת חלס חלור פניו חלילי כרמו על יוס השצנת שאון מאור פניו שצנת כחול חיה כהעוררות לבני ישראל להחייש צו ולשוב מכת חשונה השצעים.

ז"ל "הכותל" יושלים
לעילוי נשמת
ר' ב"ר משה כלאוני ז"ל
אשתו וילדיו - לנדרון

ו"א יכלו אחיו לענות אורו כי נבהלו מפניו, חכמת חלס חלור פניו, ועי"ז יוסף הדיק חיו מאורים עד שנבהלו ח"י צמ"י חין חיי רעה שולטת בלדס חלל ח"י צמ"י נמשל ככמה ססר ממנו הלל